

IZBORI POD LUPOM

broj
dana do
izbora

Građanske inicijative će kontinuirano pratiti i evidentirati slučajeve kršenja slobode izražavanja, okupljanja i udruživanja tokom predizborne kampanje. Ukazivaćemo na sve propuste i nezakonite radnje tokom izborne kampanje, uključujući slučajeve zloupotrebe javnih resursa i javnih funkcija u svrhu vođenja kampanje. O svim ovim pitanjima izveštavaćemo zainteresovanu javnost na nedeljnom nivou.

Uvod

Brojevi koji otvaraju pitanja o regularnosti predstojećih izbora

Republička izborna komisija (RIK) donela je odluku kojom je utvrđeno da u Srbiji ima 6.450.523 birača za vanredne parlamentarne izbore raspisane za 25. oktobar. Član RIK-a, Tanasije Marinković, rekao je da ne može da veruje navedenim brojevima, dodajući da je očekivao da će dobiti izveštaj o reviziji biračkog spiska još početkom septembra. Dalje navodi kako deo članova Komisije za reviziju biračkog spiska ukazuje na potpunu neusklađenost različitih evidencija, te da on neće glasati za donošenje odluke. Članica RIK-a, Sofija Mandić, rekla je da su, prema izveštaju Kancelarije OEBS za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) iz septembra, brojni akteri ukazivali na neuobičajeno visok broj birača u pojedinim mestima. Ona ističe da je broj birača praktično identičan broju stanovnika u Srbiji i da je to izvor zabrinutosti, jer broj birača ne može biti isti kao i broj stanovnika.

Broj važećih ličnih karata punoletnih osoba u Srbiji je od 18. maja do 28. septembra porastao za više od 236.000 (zajedno sa maloletnicima više od 244.000), objavio je član Komisije za reviziju, verifikaciju i kontrolu tačnosti i ažuriranja biračkog spiska Ognjen Rašuo, pozivajući se na podatke koje je dobio od Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP). RIK u dnevni red nije uvrstila predlog dela članova RIK-a o donošenju zaključka o hitnom prijemu podataka od MUP-a sa izdatim važećim ličnim kartama i razjašnjenju uočenih razlika u dostavljenim statističkim podacima.

Deca u predizbornim spotovima

Savet Regulatornog tela za elektronske medije (REM) doneo je odluku da ne izrekne meru protiv televizija koje su emitovale spot izborne liste "Ujedinjena Srbija" u kojem se pojavljuju deca. Reč je o televizijama RTS, RTV, B92, Pink, Prva i K1 koje su sve negirale da su emitovanjem spota prekršile zakon. Nije bilo dovoljno glasova za dalje postupanje, jer, kako je ocenila većina, nije bilo kršenja Zakona. Deo Saveta REM-a je glasao za izricanje mere protiv televizija koje su emitovale spot, a član Saveta, Rodoljub Šabić, poručio je da je u pitanju "najdirektnija i najočiglednija" zloupotreba dece u političke svrhe. Civilno društvo je već ukazivalo na bliskost određenih članova ovog tela sa vlastima, upravo onih koji su glasali protiv izricanja mere televizijama. Ovi članovi redovno glasaju protiv sličnih odluka i na taj način obesmišljavaju postojanje ovog tela.

Sloboda izražavanja

Nasilje i pritisci nad građanima i aktivistima

Glumac Marinković je napisao na svojim društvenim mrežama da su njegovog sina pretukli učesnici skupa oko štanda Srpske napredne stranke (SNS), koji svakog dana stoje ispred ulaza u pozorište. Mladić je napadnut, kako je njegov otac kazao, dok se sa devojkom slikao ispred ulaza pozorišta, ali je u jednom trenutku telefon okrenuo prema štandu SNS. Petorica su dotrčala, probala da otmu telefon, pa pošto nije dao, pretukli ga i naterali da izbriše slike. Temeljno su proverili da li je izbrisao i iz galerije i iz otpada. Onda ga ponižavali, pretili smrću i nasiljem ako ga još jednom vide, naveo je Marinković. Dodaje da u vreme kada je njegov sin napadnut ispred pozorišta nije bilo mitinga, studenata, niti drugih političkih partija, već se tu samo nalazio štand SNS. Marinković je rekao da je njegov sin završio u Hitnoj pomoći i na dečijoj klinici, gde su mu konstatovane lakše telesne povrede.

Pokret Promene u fokusu (PUF) je saopštio da su njihovi članovi, Petar Petrović i Milan Minja Pernat, privedeni u policijsku stanicu i tamo zadržani sve do završetka skupa SNS-a u Zrenjaninu na kom je govorio i nosilac te liste, Aleksandar Vučić. U isto vreme, kako navode, Sonja Pernat i Miljan Čičić, kao i ekipa KTV televizije i Nemanja Šarović potpuno su onemogućeni u slobodnom kretanju. Objašnjavaju kako su ih pripadnici policije nasilno gurali, udarali, a potom i okružili u kordon iz kojeg nisu mogli da izađu.

Pokret Kreni-promeni saopštio je da se zaposleni u Dunav osiguranju nalaze pod političkim pritiskom da prisustvuju mitingu SNS u Novom Sadu i da su rukovodioci u toj firmi dobili nalog da obezbede dolazak radnika na taj stranački skup. Direktori sektora dobili su naredbu sa vrha firme da zaposlene ucenjuju da dođu na miting. Pritisci nisu ograničeni samo na obezbeđivanje prisustva na mitingu, već da se i prostorije, oprema i drugi resursi kompanije koriste za stranačke aktivnosti.

Nasilno onemogućavanje kretanja i izražavanja postali su svakodnevica u Srbiji, a ovi slučajevi to i potvrđuju. Pitanje je koliko će novinari, aktivisti i građani biti sigurni na sam dan izbora 25. oktobra.

Novinari i mediji na udaru represije

Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM) saopštila je da je Posebnom javnom tužilaštvu za visokotehnoški kriminal (VTK) prijavila pretnju teškim nasiljem upućenu Nemanji Šaroviću. Sporni komentar upućen voditelju KTV Šaroviću, ostavljen je ispod objave na Instagram stranici organizacije "Ljubav, vera, nada" čiji je on predsednik, u kojoj osuđuje policijsko sprečavanje i ometanje KTV ekipe da izveštava sa javnog skupa pristalica SNS. ANEM ovakve pretnje predstavlja kao ozbiljno ugrožavanje bezbednosti Šarovića.

Obezbeđenje SNS u Zaječaru, sprečilo je novinarku TV Nova, Katarinu Golubović, i ekipu Glasa Zaječara, Miljka Stojanovića i snimatelja Đorđa Đorđevića da izveštavaju sa skupa vladajuće stranke u tom gradu. Oni su ih zadržavali i na kraju su im onemogućili da priđu mestu održavanja skupa, uz objašnjenje da predstavljaju pretnju po bezbednost.

Generalni sekretar Evropske federacije novinara (EFJ), Rikardo Gutierrez, ocenio je da brutalno preuzimanje portala Nova.rs predstavlja najnoviju epizoda u talasu represije u Srbiji. Istakao je da EFJ pruža punu podršku redakciji portala Nova.rs. Gutierrez je istakao da je Srbija nesumnjivo zemlja u kojoj je tokom proteklih meseci zabeležen najveći pad slobode medija u Evropi. Zamenik glavnog i odgovornog urednika portala Nova.rs Ratko Femić istakao je da odluku o imenovanju Marka Stjepanovića i ultimatum zaposlenima da se za manje od 48 sati izjasne žele li da napuste kompaniju smatra otvorenim pritiskom na redakciju i pokušajem njenog disciplinovanja neposredno pred izbore 25. oktobra.

Sloboda okupljanja

Studenti iz Čačka i Gornjeg Milanovca saopštili su danas da su primetili da ih tokom organizovanih studentskih akcija u poslednjih nekoliko dana prate nepoznati ljudi u automobilima. Oni su dodali da su nepoznata lica fotografisala registarske tablice njihovih vozila na parkingu i da su ista ta lica primećena u blizini njihovih prostorija. Studenti dodaju da je isti taj automobil u više navrata u noćnim satima pratio njihovu koleginicu koja živi van grada tako što se vozilo kretalo neposredno iza nje, sa uključenim dugim svetlima. Dodaju da im je jasno da je reč o pokušaju zastrašivanja.